

POSLEDNJA ŽENA

Igram već neko vreme igricu. Postapokaliptičnu – zapravo, postgeomagnetsku – katastrofu, što zvuči kao da su se ljudi istopili. Žena u igrici je poslednja osoba na Zemlji, i mora ostati živa. I da znate, na tom frontu joj se nije zalomio zgoditak na lutriji. Živi na dalekom severu – mislim, u Jukonu. Kilometri šuma, sneg, vukovi, medvedi. Ima ograničene zalihe, ali se makar ne mora ni sa kim boriti da ih sačuva. Srećom. Osim toga, tamo vlada duboka, duboka tišina, što mi se čini lepim.

„Sada je sve mirno. Ali ne biste poverovali kojom brzinom se svet raspao“, kaže ona. Ne spominje da li se iko istopio.

Ujutru napunim iz aparata pola šolje crne kafe i otpuzim ponovo u krevet. Jedem u krevetu. Ne ponosim se time. U uglu kolibe ima jedan stočić, ali ne volim tamo da jedem, i volim svoj krevet. Ponekad pomalo pišem. Ili čitam. Najčešće samo igram igricu. Dugo nisam igrala nikakvu igricu, ali ova kao da je skrojena za mene. Volim usamljenost. Pisci vole usamljenost. Moderne žene bez muževa ili dece su *po definiciji* usamljene. Ja sam moderna žena, koja raširenih ruku hita u avanturu. Preselila sam se na ostrvo Galijano pre tri meseca da bih pisala. Vikendom radim u knjižari. To mi pruža pet dana usamljenosti. A pod usamljenošću stvarno podrazumevam to da sam *sama*. Koliba mi je na jutru zemlje okruženom gustom šumom, pa iako vlasnici takođe stanuju na imanju, nikada ih ne vidim. Meštani su druželjubivi, kao i svuda po ostrvima. Ja sam strankinja. Još gore, dolazim sa kopna. Ljudi čekaju da vide kako ću se snaći tokom zime, tek onda će investirati u mene. Pošto ne mogu sve vreme da pišem, a nemam društveni život, niti mogu sebi da priuštim da se svaki dan napijam, igrica mi se čini kao razuman izbor. A igrica o preživljavanju apokalipse kao još bolji. Moderne žene su po definiciji borci za preživljavanje.

Poslednja žena na Zemlji je sinoć jela neku pokvarenu ribu, tako da i ona danas čitav dan provodi u krevetu. Ima čvršći san od mene, odspava dobrih šest časova, ali ovoga puta kao da brodim kroz nalet nesanice. Da trošim zilion kalorija dnevno u pokušaju da preživim, kladim se da bih i ja bolje spavala. Mora da ostane u krevetu i uzima antibiotike, kojih ima u izobilju, pošto mi je igrica u *easy* modu. Ali ako se nešto desi dok leži nemoćna, ako ostane bez vode ili ogreva ili bilo čega drugog, mogla bi da nadrlja. Onda moram početi potpuno novu igricu. Nema druge šanse.

Zajedno tako ubijamo dan, kod nje napolju besni mećava, dok meni kaplje kiša po lišenom krovu. Kada ozdravi i sneg prestane da veje, ide na pecanje. Hoda preko smrznutog jezera i sekiricom razbija rupu u ledu. Pitam se koliko bi to bilo teško u stvarnom životu.

* * *

Do moje kolibe ne dopire signal mobilne telefonije. Nema ga ni pet kilometara unao-kolo – mrtva zona u sredini ostrva. Internet je rano izjutra dovoljno dobar, ako sednem

pored zida. Tada zovem roditelje preko Gugl aplikacije (protok je slab za video-pozive), ali se često dešava da budem odsečena. Kad god pukne veza, najradije bih zafrljačila laptop preko sobe.

Ali nije to krivica laptopa. On mi je jedini izvor nekog glasa, osim vlastitog. Iako znam da je to loše za higijenu sna, noću obično zaspim uz laptop koji mi obasjava lice. Nekoliko puta se tako desilo da ubijem ženu iz igrice. Umrla je od prevelikog izlaganja dok sam spavala. Ona je poput virtuelnog ljubimca. Tamagočija.

Igrica mi radi u alfa sendboks, budući da još nije završen *story* mod. U *story* modu, ona bi imala ciljeve, mesta koja bi posećivala, ali u sendboksu ona samo juri unaokolo i skuplja stvari. U *easy* modu, nema napada divljih životinja, ali grabljivci i dalje napadaju svoj plen, tako da ova žena ponekad naleti na neku lešinu sa koje može da oguli mesa. Ono je, naravno, smrznuto ako napolju stoji predugo. Zna da mu odere kožu i izvadi utrobu – slaže ih po podu kolibe dok se ne otkrivi. Ali divno miriše. I ne očekuje društvo.

Ili barem tako ona misli. U jednom od najnovijih trejlera za *story* mod igrice, žena izjavljuje kako veruje da još nekoga ima. Pomalo maglovito prikazano, ali se čini da bi to trebalo da bude njen muž. Veruje da je ostao živ. Sakuplja drvo za ogrev oko lugarove osmatračnice, a onda se penje stepenicama na vrh. Pogled bi bio spektakularan, da nema magle. Ulazi unutra i pali vatru, prokuvava vodu, onda kuva u njoj meso jelena. Pitam se da li je znala da kresne vatru bez upaljača pre geomagnetske katastrofe. Teže je nego što izgleda. U stvarnom životu, hoću da kažem, ne u igrici. U kolibi nemam peć na drva, ali u njoj postoji sobna grejalica. Nije jaka. Najviše vremena provodim u pidžami. Jedem u krevetu. Sva sreća, ni ja ne očekujem društvo.

* * *

Ima tu i jedan momak, Šon. Ne u igrici, u stvarnom životu. Ne ovde, u Vankuveru. Trenutno je u Kopenhagenu, a pre toga je bio u Parizu. On je fotograf. Ovo bi trebalo da zvuči prilično kosmopolitski, pretpostavljam da i jeste takav, ali mi ne sedimo i razgovaramo operi ili bilo čemu drugom. Upoznali smo se preko Tindera, izašli smo na nekoliko sastanaka, i onda mi se učinilo da me je verovatno otkacio dok sam bila isuviše zauzeta oko selidbe na Galijano da bih to primetila. U svakom slučaju, nisam to doživela lično. Ko bi uopšte mogao da se ozlojedi zbog Tindera? No, počeo je ponovo da mi šalje poruke, iz nekog razloga. Slao mi je predivne fotografije knjižara, najpre duž Sene, a danas iz neobične male enklave u istočnom Kopenhagenu.

Ovde ne dozvoljavaju kamere, ali ja sam za svaki slučaj poneo dve, piše on.

Kakav zlojeb, odgovaram. Bojim se da će prestati budem li previše impresionirana njegovim flertovanjem.

Za slanje poruka koristi Instagram, što je sasvim normalno za jednog fotografa. Ponekad mi pošalje fotografiju snimljenu iz lične perspektive, dok sedi u nekom parku i pije kuvano vino. Šon voli vino. Mnogo smo pili na sastancima kojih, iskreno govoreći, nije bilo mnogo. Gledam u fotografije, iz njih izvlačim poruku „voleo bih da si ovde“.

Na ostrvu nema uličnog osvetljenja, što tamu zimske noći čini apsolutnom. Ko stanuje pored vode, može da vidi svetla grada, ali ja sam u šumi. Na ostrvu nema grabljivaca, ali

ima mnogo jelena. Stalno imam osećaj da me neko posmatra. Nisam poludela. Kada to konačno priznam nekim meštanima, značajno klimaju glavom, ali većina njih kaže da je verovatno neki jelen ili rakun ili neka druga životinja. Ali zbog tog osećaja mi je neprijatno da noću budem napolju. Jedne noći mi otkazuje automobil koji pozajmljujem vikendom da stignem do knjižare, tako da moram pešačiti do kuće. U prodavnici nema baterijskih lampi, ali nalazim petrolejku. Meštani me obično pokupe automobilom ako vide da pešačim, ali sam bog zna šta pomisle kada u mraku ugledaju čoveka sa nataknutom kapuljačom kako nosi petrolejku i tetura se. Niko se ne zaustavlja. Na samo nekoliko koraka od kolibe, pored najmračnijeg dela staze, čujem kako nešto šuška u žbunju, i od straha iskačem iz vlastitog tela i posmatram sebe iz perspektive trećeg lica, suočenu sa jelenom koji se pomalja između drveća. Olakšanje. I stid. Verovatno je nanjušio kako mi je šiknuo adrenalin i pobegao.

* * *

Žena iz igrice je ogladnela i hladno joj je. Pomalo gundā, ali inače ne priča mnogo. Mogla bi da napravi lomaču u jednom od napuštenih vagona kompozicije, ali nedaleko odatle je brana, tamo ima neke zalihe. Bonžitu i krekere i malo ribe koju je jutros skuvala. Kad god mogu, trudim se da bude dobro nahranjena.

Uviđam da sam i ja gladna. Zaboravila sam da nabavim namirnice kada sam prošli put imala automobil. Sinoć sam pojela pola pakovanja tofua, što mi očigledno nije bilo dovoljno. Uvrnut je osećaj živeti u mestu u kojem se nigde posle deset uveče ne može kupiti hrana. U kredencu su ostale konzerve paradajz pelata i leblebija. Ostatak tofua je u frižideru. Dve kesice čaja, so i malo cimeta. Pržim leblebije i kuvam čaj. Dok kuvam, preko Skajpa me zove prijateljica iz grada, ali je protok katastrofalan, tako da nastavljamo da se porukamo. Uključujem audio-plejer da čujem glas. Solim leblebije i jedem ih dok mi se ne smuči.

Te noći se budim uz osećaj da mi neko krevet gura po podu. Svetlo zasija kroz prozor spavaće sobe i čujem glas nekog muškarca napolju. Sve se opet tresе i uz teško stenjanje nisam više sigurna čujem li ili osećam, dok mi neke knjige padaju s police. Na trenutak pomislim, stvarno pomislim da je svetu došao kraj i da ću, dođavola, ostati sama na njemu. Onda shvatim da se napolju čuje Ken, vlasnik kolibe u kojoj živim.

„Je li unutra sve u redu?“, viče.

„Daa!“, odgovaram promuklim glasom koji jedva prepoznajem, pre nego što shvatim o čemu on uopšte govori. Možda nije baš sve u redu. Pitam se kako li je saznao da mi se pomerio krevet. Kućni duhovi? Šta bi trebalo da radim? Vidim snop svetlosti baterijske lampe kako se povlači prema Kenovoj kući, da li da pođem za njim?

Društvene mreže imaju odgovor. Po stotinu tvitova poput „OMG, ŠTA KAŽETE ZA ZEM-LJOTRES?“

Telefon mi zazuje. *Jesi li osetila?*, poručuje Šon.

Nije se valjda osetilo do Kopenhagena?

Vratio se sinoć. Džetleg, odgovara on i šalje sliku svog psa Henrija, opruženog preko kauča. *Spakovao torbu u slučaju da moramo napolje. Vodu, hranu za pse, viski.*

HA. Pretpostavljam da se šali, ali mi potom šalje i sliku spakovane torbe. *Nije ti loš taj viski.*

Moramo biti spremni, piše on. Pokušavam da ga zamislim kao izviđača u osnovnoj školi. Razmenjujemo poruke sve dok svetlost ne počne da prodire kroz zavese. Izgleda da ni on nije želeo da bude sâm.

Šon ima plavu kosu i bledoplave oči koje ponekad gledaju u različitim pravcima. U nezgodnom trenutku ranjivosti, izjavila sam da su prelepe, stvarno sam to mislila, ali sam znala da mi nije poverovao. Teško je ljudima objasniti da su njihove nesavršenosti zapravo najbolja preimućstva. Njegova privlačnost, kao i kod svakog muškarca koji me je privlačio, počiva u emocionalnoj nepristrasnosti – uvek je srećan kada me vidi, jako srećan. Isto tako, govorio je o uvrnutim stvarima. Na našem prvom sastanku, u baru u Gastauunu, dok su sa razglasa puštali *Yeah Yeah Yeahs*, pričao je o superluksuznim robot-toaletima na aerodromu u Tokiju. Ne sećam se ni da li je napravio prelaz između „drago mi je što smo se upoznali“ i te priče. Pošto sam se oporavila od prvobitne brige šta će drugi misliti ako čuju naš razgovor, shvatila sam da mi se to *dopada*. Jedno oko mu je plutalo prema krovu, dok je drugo uporno gledalo u mene. Onda mi je pokazao fotografiju Japanaca u rokabili fazonu kako pozivaju jedno drugo na takmičenje u plesu u parku izvan Tokija. Šon voli Japan. Mislim da se razočarao kada je saznao da nisam mnogo putovala.

Jednom me je fotografisao, dok sam mu čitala neku od svojih priča na krovnoj terasi sa koje se vidi centar grada. To mi se učinilo kao velika bliskost. Nije mi pokazao fotografiju, nisam je ni tražila. Sunce je zalazilo i popili smo dosta džina.

* * *

Opet nema hrane. Ne u igrici, nego u stvarnom životu. Do prodavnice ima sat vremena pešačenja. Moderna žena bi pešačila do prodavnice. Tri puta proveravam mapu na Guglu, da vidim ima li neki brži put, neka tajna staza kroz šumu. Samo jedan kilometar vazdušnom linijom. Ali ja nisam ptica da preletim. U igrici ptičurine obleću oko tela tek ubijenog jelena. Pretpostavljam da su to gavrani, pošto je mesto radnje Jukon. Pitam se kako su ptice preživle geomagnetsku katastrofu, ali onda shvatam da pojma nemam kako bi izgledala jedna takva katastrofa. Izguglaću to.

Ispostavlja se da niko neće biti otopljen, što je šteta. Ali nastaje kolaps električne mreže, što ubija većinu ljudi. Nimalo naučno orijentisani sajt *Business Insider* tvrdi da je 2012. ogromna solarna oluja poslala talas tolike energije kojem je malo nedostajalo da pogodi Zemlju. Da smo mu se našli na putu, pogodila bi nas solarna buktinja (fantastično!) i Sunce bi masivno izbljuvalo svoj sadržaj po nama (koronalna ejakcija, kome da zahvalimo za ovakvu katastrofičnu nomenklaturu!). Porobilo bi nas milijarde tona vrelih, naelektrisanih atoma vodonika. Zvuči grozno, ali osim velikog bleska, ne verujem da bi ljudi na Zemlji primetili da se išta dešava. Što bi čitavu situaciju učinilo još strašnjom.

Pitam se kako li je žena iz igrice uspela da preživi. Možda je bila od onih koji nemaju smartfon. Još uvek ima takvih ljudi, iako sve manje. Šta ako je ona jedina ostala baš *zato što nije imala smartfon*?

Odlučujem da opešačim do prodavnice. Potrebno mi je dosta da se spremim. Moram smisliti šta ću obući – sada je hladno, ali će brzo otopliti. Dakle, slojevito. Naravno, bitno je i kako izgledam. A izgledam grozno. Bleda i ispijena, prljave kose – ne sećam se kada sam

je poslednji put oprala. U kolibi imam kadu, a pranje duge kose u kadi je sranje. Ni voda nije u redu, žučkasta je i smrdi na sumpor. „Nije otrovna“, kaže Ken. Super. Ali nikada nisam sasvim čista. Srećom, zajednica u Galijanu ne cepidlači kada je reč o estetici. Stavljam naočare preko zakrvavljenih, nenašminkanih očiju i pola sata razbijam glavu koje cipele da obujem (iz praktičnih, ne estetskih razloga) i konačno, konačno, odlazim.

Napolju je zima, sve je belo i smrznuto. Vraćam se po naočare za sunce, ponovo proveravam mapu na Guglu, pa nalog na Fejsbuku, i po drugi put odlazim. Sunčeva svetlost blešti na sve strane, da poludiš. Posle nekoliko trenutaka, adrenalinski nalet zbog „odlaska iz kuće“ zamenjuje opijenost srećom, skok endorfina jer sam pustila sebe na svež vazduh i da mi proradi cirkulacija. Slikam zrake svetlosti dok se probijaju kroz kristalizovano granje drveća. Nikoga ne srećem. Ostrvo je dugačko i ogoljeno, a većina kuća je udaljena od puta, na kraju dugačkih prilaznih staza. Stoga se čini da je put prazan. Sretne se, naravno, jelen. Ponekad, kada predugo gledam u njega, dođe mi da zaplačem.

Gavran sa ostrva kultiviše dovoljno dobru akustiku da dočara nivo dovoljno dobre sablasnosti. Oni koji su imali dovoljno sreće da to lično dožive znaju da to nije nužno žalosni krik. U najmanju ruku, u njemu su tragovi samozadovoljstva postignutom maksimalnom amplifikacijom zvuka i njegovim odjekom, do čega se došlo kombinovanjem položaja, čistoće vazduha, temperature i vokalne virtuoznosti. Takve stvari čovek počinje da primećuje kada dosta vremena provodi u tišini. Napolju je lepo, ne oseća se toliko usamljenost, koliko samoća. Na Bazfidu kažu drugačije. Reših da svaki dan po nekoliko sati provodim napolju.

* * *

Žena u igrici je pronašla pištolj. Ništa ne znam o oružju, osim onoga što sam naučila u drugim igricama, ali to je očigledno pištolj. Pronašla je i nešto municije, u prtljažniku automobila pored ribarske kućice. To znači da ne mora više da čeka da vukovi nešto ubiju za nju – sada ima moć. Trči u polje i odmah vidimo kako nailazi na zeca, tako da pucamo u njega. Zec vrišti. Odmah se baca na posao da ga odere, kao da to nije ništa – od ovoga će napraviti lepe rukavice. Ali ovde, u stvarnom životu, oči mi se pune suzama.

Hej, možda bi mogao jednom da navратиš na ostrvo, šaljem poruku Šonu, zadržavam dah. Dobro zvuči, odgovara on. I to je sve.

Sutradan, po magli, na mestu odakle obično puca pastoralni pejzaž pored puta, ugledam zmiju. Ništa posebno, bezopasnu podvezičarku. Lovila sam ih kada sam bila devojčica i impresionirala dečake potpuno muževnom hrabrošću. Volela sam taj osećaj, kako mi se umotavaju oko ruke poput klupka, kao da me grle. Mislim na zmije, ne na dečake.

Kada se približim, vidim da je napola zgnječena. Malo dalje, čeka me novi pokolj – nekoliko pregaženih guštera. Put je smrtonosna zamka za gmizavce. Skrećem pogled s puta, gledam u konje na poljima, smrznute zelene mahune koje vise sa izukršanih letvica, sunčeve zrake koji obasipaju žutilovku. Sve je smrзло, ali ovakvi hladni periodi traju samo nekoliko dana. Ipak, mislila sam da gušteri zimi idu u hibernaciju.

A onda, nada mnom leti orao i spušta guštera tačno ispred mene. Živog, ali ošamućenog. Poput mene. Polako se približavam, kao da je gušter bomba koja nije detonirala.

Prelazim prstom preko išaranih smeđih leđa, ne pomera se. Uzimam ga za rep, šćućurim se uza zemlju, u slučaju da mi se iskobelja iz stiska, ali se ne mrda. Dugo idem kroz šumu, preko polusmrznutog močvarnog tla. Ne mogu da objasnim kako znam da sam našla pravo mesto – posle nekog vremena prestajem da hodam i spuštam guštera. Opet taj ostrvski osećaj da me neko ili nešto posmatra, kao da se priroda igra sa mnom *Skrivene kamere*. Ali možda je taj instinkt pogrešan, možda to zapravo i nije instinkt. Možda je instinkt ono suprotno. Dugogodišnja zabluda da nisam deo svega ovoga. Mislim na prirodu.

Dolazak do ovog uvida ne prati ni vatromet ushićenja, ni mučnina, niti bilo šta što bi obeležilo ovu životnu prekretnicu, epifaniju. Možda je to samo groznica od dugotrajnog boravka u onoj kolibi. Želim da pevam, i to zvuči grozno, ali tako sam umorna od tišine. Na pamet mi dolazi jedino pesma Džona Tradela,¹ tako da to pevam. Kulturalna pozajmica do koske, ali nadam se da mi Tradel oprašta. „Kada čovek o čoveku ne brine. Ti su dani najteži.“

Kada me zaprati i sjevremeni ptica poj, zvuči kao molitva.

Poslednja žena na Zemlji (možda) nikada ne bi ovako udovoljavala sebi. Ona ne zna da je blizu Božić, ili ne mari za to čak i da zna. Dan kao i svaki drugi – peca ribu, onda prokuvava vodu, čisto preživljavanje. Nijedno od tih sranja nije bitno kada si poslednja žena na Zemlji.

Oderala je svoj ulov. Pravi zalihe smrdljivih iznutrica, jer zna da joj neće večito trajati meci za pištolj. Mladice breza su dovoljno dobre da od njih pravi strele. Grana javora je dobra za luk. Ali prvo mora da ih osuši, da se stvrdnu, a za to treba vremena.

(S engleskog preveo **Predrag Šaponja**)

¹ *John Trudell* (1945–2015), američki politički aktivista koji je zagovarao prava severnoameričkih Indijanaca, pesnik, glumac i muzičar. (*Prim. prev.*)